

باغ کودکان هزاره سوم

هیوا فرج پور بختیارے

www.ketab.ir



نشر و پژوهش شیرازہ کتاب

www.ketab.ir

سرشناسه: فرج پور بختیاری، هیوا، ۱۳۵۸ -

عنوان و نام پدیدآورنده: باغ کودک هزاره سوم/ هیوا فرج پور بختیاری.

عنوان به انگلیسی: Third millennium children's garden

نام پدیدآورنده به انگلیسی: F. Bakhtiari, Hiva (1979)

مشخصات نشر: تهران، نشر و پژوهش شیرازه کتاب، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۴۹ ص. : مصور (رنگی).

طرح و اجرای جلد: هیوا فرج پور بختیاری.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۷۰۷-۸-۸

نوبت چاپ: اول

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: معماری منظر

موضوع: Landscape architecture

موضوع: معماری منظر شهری

موضوع: Urban landscape architecture

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۴ ف ۴/۵۴۳/NA۲۵

رده بندی دیویی: ۷۲۰/۸۳

شماره کتابشناسی ملی: ۲۶۸۹۶۶۲

بها: ۷۰۰۰۰ تومان



نشر و پژوهش شیرازه کتاب

حق هرگونه چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

تلفن: ۰۳۱۷ ۲۲۵۴۰۳ - ۰۹۸۳ ۲۲۵۶۰

یادداشت ناشر

«باغ کودک هزاره سوم» حاصل پژوهش هیوا فرج پور بختیاری با موضوع معماری منظر کودک، تلاش دارد تا با پیوند کودکان شهری با طبیعت مبنای نویی برای معماری منظر ارایه دهد. این کتاب از سویی رویکردی تحلیلی و انتقادی به مشکلات و ناکارآمدی طراحی منظر شهری موجود و از سویی دیگر اشاره به جنبه‌های خاص نیازهای کودکان در فضاهای شهری، به ویژه در شهر تهران، دارد. هدف دیگر نویسنده، نشان دادن راهکارهایی بر پایه‌ی مطالعه و بررسی نمونه‌های عینی و معرفی مناظر کودک طبیعت محور در سایر کشورهای پیشگام در این زمینه است. به علاوه، برای ملموس تر شدن مباحث نظری مطرح شده، کتاب اسکیسهای خلاقانه‌ای در فضای یکی از پارکهای موجود در شهر تهران ضمیمه دارد که به عنوان طرحهایی پیشنهادی ارایه داده شده‌اند. در اینجا لازم است به روش نویسی که در این پژوهش به کار رفته به طور ویژه اشاره شود، که در واقع روشی تلفیقی است از مطالعات نظری، مصادیق عینی و پیشنهادات عملی که در مقایسه با نمونه‌های موجود و مشابه تا کنون کمتر به این شکل تهیه و تنظیم شده است.

امروزه یکی از دغدغه‌های اصلی در کلان شهرهای کشور افزایش جمعیت و کمبود فضاهای باز طبیعی است. در این میان رویکردهای طراحی شهری و توسعه‌ی فضاهای زیستی جمعی کمتر طبیعت محور و بیشتر تراکم محور بوده است. از این رو پژوهش‌هایی ازین دست می‌توانند روزنه‌ی امیدي باشند برای آغاز راهی نو و رویکردی پایدار در زمینه‌ی معماری فضاهای باز شهری با محوریت طبیعت و به هدف پیوند شهروندان با جلوه‌های طبیعی. «باغ کودک هزاره سوم» به طور ویژه به کودکان، که مهمترین گروه مخاطب فضاهای باز شهری هستند، پرداخته و توجه معماران منظر و برنامه‌ریزان شهری را بیش از همه به این گروه خاص معطوف کرده است. امید است که از طریق این نوآوری‌ها در جایگاه طراح شهری و معمار منظر آگاه و دلسوز بتوانیم بین طبیعت و کودکان پیوندی دوباره بنیم، هرچند راهمان را با گامهای ساده و کوتاه آغاز کنیم.

فهرست مطالب

گفتار اول: معرفی

۱-۱- چستی: چالش‌های نو برای معماری منظر

- ۱-۱-۱- شهرنشینی و جایگاه معماری منظر..... ۳
- ۲-۱-۱- تغییر سبک زندگی و جایگاه معماری منظر..... ۴
- ۳-۱-۱- تماشا یا دخالت در معماری منظر..... ۵
- ۴-۱-۱- زیباشناسی سطحی در معماری منظر..... ۶
- ۵-۱-۱- طراحی کودک مدار در معماری منظر..... ۸

۲-۱- چرایی: معماری منظر و کودکی امروز

- ۱-۲-۱- کودکی امروز و تهدید خودروها..... ۱۰
- ۲-۲-۱- کودکی امروز و سلامت روانی..... ۱۱
- ۳-۲-۱- کودکی امروز و دوری از طبیعت..... ۱۱
- ۴-۲-۱- کودکی امروز و بازگشت به طبیعت..... ۱۵

۳-۱- چگونگی: پرسش‌ها

- هدف، گستره و فرضیه..... ۱۷
- منابع گفتار اول..... ۱۸

گفتار دوم: مبانی نظری

۱-۲- رابطه‌ی کودک و طبیعت: دیدگاه روانشناسی محیطی

- ۱-۱-۲- پرسش‌ها..... ۲۱
- ۲-۱-۲- کودک و بزرگسال..... ۲۲
- ۳-۱-۲- کودک: سن، جنسیت، نژاد..... ۲۴
- ۴-۱-۲- کودک و حیات وحش..... ۲۶
- ۵-۱-۲- کودک و شهر..... ۲۸

- ۱-۱-۲- کودک و حس مکان..... ۲۹
- ۷-۱-۲- نمونه‌ها:.....

- ۱-۷-۱-۲- نمونه‌ی ۱: مؤسسه‌ی طبیعت کودکان CNI..... ۳۲
- ۲-۷-۱-۲- نمونه‌ی ۲: شبکه‌ی کودک و طبیعت C&NN..... ۳۴

۲-۲- رابطه‌ی کودک و طبیعت: دیدگاه روانشناسی کودک

- ۱-۲-۲- کودک و تکامل یادگیری..... ۳۶
- ۲-۲-۲- کودک و تکامل ادراکی..... ۳۸
- ۳-۲-۲- کودک و تکامل جسمانی..... ۳۹
- ۴-۲-۲- کودک و تکامل احساسی..... ۴۱
- ۵-۲-۲- نمونه‌ها:.....

- ۱-۵-۲-۲- نمونه‌ی ۱: دیدگاه تریمل و نابهن در «جغرافیای کودک»..... ۴۲
- ۲-۵-۲-۲- نمونه‌ی ۲: دیدگاه لودو در «آخرین کودک در جنگل»..... ۴۹

۳-۲- رابطه‌ی کودک و طبیعت: دیدگاه تاریخ منظر کودک

- ۱-۳-۲- پیشینه‌ی منظر کودک: جهان..... ۵۲
- ۱-۱-۳-۲- انقلاب صنعتی، ادبیات و باغ کودک..... ۵۳
- ۲-۱-۳-۲- زمین‌های بازی کودک: کلاسیک، معاصر، ماجراجویانه..... ۵۵
- ۳-۱-۳-۲- حیاط مراکز آموزشی کودک: حیاط محیط زیست..... ۶۰
- ۲-۳-۲- پیشینه‌ی منظر کودک: ایران.....
- ۱-۲-۳-۲- منظر خانگی: حیاط خانه‌های ایرانی..... ۶۳
- ۲-۲-۳-۲- منظر عمومی: زمین بازی کودکان..... ۶۴

- منابع گفتار دوم..... ۶۶

گفتار سوم: فضاهای رفتاری کودکان

۱-۳- طرح موضوع

۱-۱-۳- معماری منظر و فرهنگ زیست‌دوستی..... ۷۱

۲-۱-۳- معماری منظر و محیط زیست..... ۷۲

۲-۳- معماری منظر زیست‌مدار: محیط‌های آموزشی کودکان

۱-۲-۳- مهد کودک‌ها..... ۷۴

۲-۲-۳- مراکز پیش‌دستانی..... ۷۶

۱-۲-۳- محیط باز کودکان: عناصر طبیعی یا مصنوعی؟..... ۷۷

۲-۲-۳- کودکان‌های صحرایی و جنگلی..... ۷۸

نمونه ۱..... ۸۰

نمونه ۲..... ۸۲

نمونه ۳..... ۸۴

۳-۲-۳- دبستان‌ها..... ۸۵

نمونه..... ۸۶

۳-۳- معماری منظر زیست‌مدار: محیط‌های تفریحی فرهنگی کودکان

۱-۳-۳- پارک‌های شهری..... ۸۸

نمونه..... ۸۹

۲-۳-۳- پارک مزرعه..... ۹۲

نمونه..... ۹۳

۳-۳-۳- باغ وحش، نمونه..... ۹۶

۴-۳-۳- فرهنگسرای کودک، نمونه..... ۱۰۱

جمع‌بندی..... ۱۰۳

منابع فصل سوم..... ۱۰۴

گفتار چهارم: باغهای کودک

۱-۴- باغ‌های موضوعی

۱-۱-۴- نمونه ۱: باغ خوراکیها..... ۱۰۸

۲-۱-۴- نمونه ۲: باغ عجایب..... ۱۱۰

۳-۱-۴- نمونه ۳: باغ آبی..... ۱۱۱

۱-۳-۱-۴- باغ آبی و امنیت..... ۱۱۲

۲-۳-۱-۴- باغ آبی و بازی..... ۱۱۳

۳-۳-۱-۴- باغ آبی و آموزش..... ۱۱۵

۲-۴- باغ‌های ترکیبی

۱-۲-۴- نمونه..... ۱۱۷

منابع فصل چهارم..... ۱۱۸

گفتار پنجم: پیشنهاد طراحی

۱-۵- پیوند کودک و طبیعت در پارکهای شهری

۲-۵- سایت انتخابی: پارک ساعی

۱-۲-۵- باغ پرندگان..... ۱۲۳

پیشنهاد طراحی..... ۱۲۴

۲-۲-۵- باغ موضوعی..... ۱۲۵

پیشنهاد طراحی..... ۱۲۶

۳-۲-۵- باغ آبی..... ۱۲۷

پیشنهادات طراحی..... ۱۲۸ تا ۱۳۰

۴-۲-۵- باغ کاشت..... ۱۳۱

پیشنهادات طراحی..... ۱۳۲ و ۱۳۳

سخن آخر..... ۱۳۶